

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ.....	(3)
ABSTRACT.....	(6)
مستخلص البحث.....	(8)
กิตติกรรมประกาศ.....	(10)
สารบัญ.....	(11)
รายการตาราง.....	(14)
ตารางเทียบพญฺญชนะอาหรับ-ไทย.....	(17)
ตารางเทียบพญฺญชนะอาหรับ-อังกฤษ.....	(19)
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา.....	1
1.2 อัลกุรอาน อัลหะดีษ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
1.3 วัตถุประสงค์.....	19
1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย.....	19
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	20
1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	21
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	22
2. ความเชื่อกับการประกอบพิธีกรรมต่างๆ.....	23
2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความเชื่อ.....	25
2.1.1 ความหมายของความเชื่อ.....	25
2.1.2 ประเภทของความเชื่อ.....	26
2.1.3 ที่มาของความเชื่อ.....	29
2.1.4 ความเชื่อทางศาสนา.....	32
2.1.5 ความเชื่อในเรื่องการประกอบพิธีกรรม.....	45
2.1.6 ข้อแตกต่างระหว่างความเชื่อที่ถูกต้องกับความเชื่อที่หลงผิด.....	46
2.1.7 อันตรายของความเชื่อที่ขัดแย้งกับอิสลาม.....	53
2.2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประเพณี.....	56

2.2.1	ความหมายของประเพณี.....	56
2.2.2	ความสัมพันธ์ของประเพณีและพิธีกรรม.....	59
2.2.3	ประเภทของประเพณี.....	60
2.2.4	ความสำคัญของประเพณี.....	62
2.2.5	ประเพณีกับคติความเชื่อ.....	64
2.2.6	เงื่อนไขของการปฏิบัติตามประเพณี.....	67
2.3	พิธีกรรมและหลักการศาสนาที่ว่าด้วยการประกอบพิธีกรรม.....	68
2.3.1	ความหมายของพิธีกรรม.....	68
2.3.2	เงื่อนไขของพิธีกรรมศาสนาที่ได้รับผลตอบแทน.....	69
2.3.3	หลักการพิจารณาการประกอบพิธีกรรมศาสนา.....	95
2.3.3.1	พิธีกรรมกับหุกุมบิดอะฮฺ.....	95
2.3.3.2	พิธีกรรมกับการนิยะฮฺ (ตั้งใจ)	102
2.3.3.3	พิธีกรรมกับการยืนยันหุกุม.....	104
2.3.3.4	พิธีกรรมกับมะสอลิหฺ มุรตะละฮฺ.....	111
2.3.4	พิธีกรรมต่างๆ.....	115
2.3.4.1	พิธีกรรมอีซกีไบร์ให้กับผู้เสียชีวิตไปแล้ว.....	115
2.3.4.2	พิธีกรรมเมาลิดเนื่องในวันคล้ายวันประสูติของท่านนบี.....	123
2.3.4.3	พิธีกรรมบรูดะฮฺเนื่องในวันพุธสุดท้ายของเดือนเศาะฟัร.....	131
2.3.4.4	พิธีกรรมเนื่องในวันอาชูรอ.....	134
2.3.4.5	พิธีกรรมเนื่องในคืนนิสฟูชะอฺบาน.....	140
3.	วิธีดำเนินการวิจัย.....	147
3.1	ประชากร กลุ่มตัวอย่าง วิธีสุ่มตัวอย่าง.....	147
3.2	แบบแผนการวิจัย.....	150
3.3	เครื่องมือในการวิจัย.....	150
3.4	ตัวแปรที่ศึกษา.....	151
3.5	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	152
3.6	การวิเคราะห์ข้อมูล วิธีการทางสถิติต่างๆที่ใช้.....	154
4.	ผลการวิจัย.....	155
4.1	ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง.....	155
4.2	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	159

5	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	180
5.1	สรุปผลการวิจัย.....	182
5.2	การอภิปรายผล.....	186
5.3	ข้อเสนอแนะ.....	196
	บรรณานุกรม.....	197
	ภาคผนวก.....	215
	ประวัติผู้วิจัย.....	288

Prince of Songkla University
Pattani Campus

รายการตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ.....	155
ตารางที่ 2 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มอายุ.....	156
ตารางที่ 3 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษาสายสามัญ.....	156
ตารางที่ 4 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษาสายศาสนา.....	157
ตารางที่ 5 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานที่อยู่อาศัย.....	157
ตารางที่ 6 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ.....	158
ตารางที่ 7 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามฐานะทางสังคม (ด้านศาสนา).....	158
ตารางที่ 8 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามแนวปฏิบัติในด้านพิธีกรรมศาสนา.....	159
ตารางที่ 9 ข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อการตอบแทนความดีจากอัลลอฮ์ ในการประกอบพิธีกรรม....	159
ตารางที่ 10 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องบิโอะฮะฮ์.....	160
ตารางที่ 11 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับความเข้าใจการปฏิบัติศาสนกิจที่เป็นบิโอะฮะฮ์.....	161
ตารางที่ 12 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับความเข้าใจในพิธีกรรมศาสนาที่ถูกตอบรับ.....	161
ตารางที่ 13 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อในการประกอบศาสนกิจตามบรรพบุรุษ.....	162
ตารางที่ 14 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการประกอบพิธีกรรม.....	163
ตารางที่ 15 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการประกอบพิธีกรรมในเรื่องของการมีแบบอย่าง จากท่านนบีมุฮัมมัดด้วยสายรายงานที่ถูกต้องสามารถตรวจสอบได้.....	163
ตารางที่ 16 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการประกอบพิธีกรรมในเรื่องของการมีอัล ชะดีษรับรองไม่ว่าจะอยู่ในระดับใดก็ตาม.....	164
ตารางที่ 17 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการประกอบพิธีกรรมในเรื่องของการกระทำ ของบรรดาเศาะหาบะฮ์ตลอดจนบรรพชนรุ่นแรก.....	164
ตารางที่ 18 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการประกอบพิธีกรรมในสิ่งที่บรรพบุรุษ ปฏิบัติกันมา.....	165
ตารางที่ 19 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการประกอบพิธีกรรมในสิ่งที่คนส่วนมากใน สังคมปฏิบัติกัน.....	165
ตารางที่ 20 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการประกอบพิธีกรรมในเรื่องของการที่มีผู้รู้ ทางศาสนาร่วมทำอยู่ด้วย.....	166

ตารางที่ 21 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อเกี่ยวกับวิญญาณของผู้ตายยังคงวนเวียนอยู่ที่บ้าน ของเขา.....	166
ตารางที่ 22 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับโอกาสในการทำอิซกีโบร์.....	167
ตารางที่ 23 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อเกี่ยวกับการทำอิซกีโบร์ให้กับผู้ตาย.....	167
ตารางที่ 24 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อหากมีคนบอกว่าการทำอิซกีโบร์เป็นสิ่งที่ขัดต่อ หลักการของอิสลาม.....	168
ตารางที่ 25 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับการจะจัดทำบุญเมอลิดเนื่องในวันคล้ายวันประสูติท่านบี..	168
ตารางที่ 26 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อในการทำบุญเมอลิด.....	169
ตารางที่ 27 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อหากมีคนบอกว่าการทำเมอลิดเป็นสิ่งที่ขัดต่อ หลักการของอิสลาม.....	169
ตารางที่ 28 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับความเห็นที่รัฐบาลสนับสนุนให้จัดงานเมอลิดเพื่อความ สมานฉันท์.....	170
ตารางที่ 29 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อเคราะห์กรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในวันพุธสุดท้าย ของเดือนเสาะฟิร.....	170
ตารางที่ 30 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อหากไม่ทำบุญในวันพุธสุดท้ายของเดือนเสาะฟิรจะ ประสบกับเคราะห์กรรม.....	171
ตารางที่ 31 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการทำบุญในวันพุธสุดท้ายของเดือนเสาะฟิร โดยมีการ เขียนบางอายะฮ์ลงในภาชนะและนำน้ำนั้นมาแจกจ่าย คิมกัน.....	171
ตารางที่ 32 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับการละหมาดที่เป็นการเฉพาะในวันพุธสุดท้ายของเดือน เสาะฟิร.....	172
ตารางที่ 33 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อในการละหมาดที่เป็นการเฉพาะในวันพุธสุดท้าย ของเดือนเสาะฟิร.....	172
ตารางที่ 34 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อหากมีคนบอกว่าพิธีกรรมในเดือนเสาะฟิรเป็นสิ่งที่ ขัดต่อหลักการของอิสลาม.....	173
ตารางที่ 35 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับการทำขนมซูหมอในวันที่ 10 ของเดือนมูฮัรรอหม.....	173
ตารางที่ 36 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่ออย่างไรเกี่ยวกับการทำขนมซูหมอ.....	174
ตารางที่ 37 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อหากมีคนบอกว่าการทำขนมซูหมอเป็นสิ่งที่ขัดต่อ หลักการของอิสลาม.....	174
ตารางที่ 38 ตารางร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับความเห็นที่รัฐบาลสนับสนุนให้ทำเพื่อความสามัคคีและ ความสมานฉันท์.....	175

ตารางที่ 39 ตารางรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับการเคยทำพิธีกรรมเนื่องในคืนนิศฟูชะอฺบาน.....	175
ตารางที่ 40 ตารางรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับในพิธีกรรมเนื่องในคืนนิศฟูชะอฺบานมีการอ่านซูเราะฮ์ ยาซีน 3 จบ และขออ้อฮฺหลังจากละหมาดมัฆริบหรือไม่.....	176
ตารางที่ 41 ตารางรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่ออย่างไรเกี่ยวกับการทำพิธีกรรมเนื่องในคืนนิศฟู ชะอฺบาน.....	176
ตารางที่ 42 ตารางรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับการทำอิซกีบูรกับผู้ที่ยึดตามแนวปฏิบัติต่างๆ.....	177
ตารางที่ 43 ตารางรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับการทำเมอลิดกับผู้ที่ยึดตามแนวปฏิบัติต่างๆ.....	177
ตารางที่ 44 ตารางรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับการทำบุญในเดือนเศาะฟัรกับผู้ที่ยึดตามแนวปฏิบัติต่างๆ....	178
ตารางที่ 45 ตารางรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับการทำขนมซุฆอ์กับผู้ที่ยึดตามแนวปฏิบัติต่างๆ.....	178
ตารางที่ 46 ตารางรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับการทำพิธีกรรมในคืนนิศฟูชะอฺบานกับผู้ที่ยึดตามแนว ปฏิบัติต่างๆ.....	179

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ตารางเปรียบเทียบอักษรอาหรับ-ไทย
วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะไทย
ا	อลีฟ	อ
ب	บอ	บ
ع	ฮัมซะฮฺ	อ (อ ในกรณีเป็นตัวสะกด)
ت	ตอ	ต
ث	ษอ	ษ
ج	จีม	ญ (จ ในกรณีเป็นตัวสะกด)
ح	หออ	ห
خ	คอ	ค
د	คาล	ด
ذ	ษาล	ษ
ر	รออ	ร
ز	ซาล	ซ
س	ซีน	ส
ش	ซีน	ช
ص	ศอด	ศ
ض	ฎอด	ฎ
ط	ฏออ	ฏ
ظ	ซุออ	ซ
ع	ฮัยน	อ
غ	ฆอยน	ฆ
ف	ฟา	ฟ
ق	กอฟ	ก
ك	กาฟ	ก

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะไทย
ل	ลาม	ล
م	มีม	ม
ن	นูน	น
هـ	ฮาอู	ฮ (ในกรณีเป็นตัวสะกดใช้ ฮ)
و	วาอ	ว
ي	ยาอ์	ย
الفتحة		ั (ในกรณีมีตัวสะกด เช่น มัรวานอาดัม ฯ) ะ, -ะ (อี ในกรณีมีตัวสะกด) ตะสระในบางกรณี เช่น อลี บนี ฯ)
الكسرة		ิ
الضمة		ึ
الفتحة الممدودة		า (อ ในกรณีมีตัวสะกด เช่น อัลฟารอบ ฯ)
الكسرة الممدودة		ี
الضمة الممدودة		ู
ال-الشمسية		อั-ตามด้วยพยัญชนะตัวแรกของคำต่อไป เช่น อัคดีน อัฎฎีน ฯ
ال-القمرية		อัล ตามด้วยคำต่อไปโดยไม่ต้องเว้นวรรค เช่น อัลกุรอาน อัลลอฮุ อัลอิสลาม ฯ

ตารางเปรียบเทียบอักษรอาหรับ-อังกฤษ
ห้องสมุด Congress แห่งประเทศสหรัฐอเมริกา

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะอังกฤษ
ا	อลีฟ	a
ب	บาว์	b
ء	ฮัมซะฮ์	a, I, u
ت	ตาลีฟ	t
ث	ษาลีฟ	th
ج	ญีม	j
ح	ฮาล์	h
خ	คอก์	kh
د	ดัล	d
ذ	ษาล	dh
ر	รอก์	r
ز	ซาล	z
س	ซีน	s
ش	ชีน	sh
ص	ศอด	ṣ
ض	ฎอด	ḍ
ط	ฏอก์	ṭ
ظ	ซุฏอก์	ẓ
ع	อัยนุ	‘a, ‘I, ‘u
غ	ฆอยนุ	gh
ف	ฟาล์	f
ق	กอฟ	q
ك	กาฟ	k

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะอังกฤษ
ل	ลาม	l
م	มีม	m
ن	นูน	n
هـ	ฮาอู	h
و	วาว	w
ي	ยาอ์	y

Prince of Songkla University
Pattani Campus